

Utószó

Úgy próbáltam a témát feldolgozni, hogy amennyire lehet politikamentes legyen. Be kell látnom nem mindig sikerült. Egyszer egy „nagyokos” azt mondta nekem, hogy ez a téma nem lehet politikamentes. Azért én mégsem szeretném, ha kutatásaimat valamelyik párt felhasználná az egymás elleni marakodásra. Én a könyvet az ártatlanul megkínzottak és legyilkoltak (köztük nagyapám) emlékére írtam.

Amivel foglalkozom, ötven évig hallgatásra volt ítélve. Mi fiatalok csodálkozva néztük a töltés mellé, az erdei tisztásokon titokban elhelyezett virágokat, s fogalmunk sem volt, hogy a virágok alatt legyilkolt emberek alusszák örök álmukat. Az, hogy a Délvidéken ártatlan magyarok tízezreivel végeztek a legkegyetlenebb, legbrutálisabb módszerekkel, mindenféle bünvádi eljárás nélkül, csak az utóbbi időben kezdett napvilágot látni.

Ma hatvan év körüli emberek először mesélik el utolsó találkozásukat agyonkínzott apjukkal. Ma hetven-nyolcvan körüli feleségek mondják el először, miért nevelték fel gyerekeiket apa nélkül.

Eddig két kötet jelent meg a témával kapcsolatban: Cseres Tibor *Vérbosszú Bácskában* és Matuska Márton *A megtorlás napjai*. Ezek azonban az egész Bácskában történt eseményeket dolgozzák fel, ezért néhol pontatlan számadatokat és neveket közölnek. Célszerűbbnek tartom a kutatást régiókra bontva. Így lényegesen pontosabb képet kaphatunk az eseménykről, az áldozatok számáról. Mindemellett mégis korszakalkotó munkák ezek, hiszen ötvenéves hallgatást nyitottak meg.

A kivégzettek száma a mai napig ismeretlen, mert vannak helységek, ahol nem tudni pontosan, hány embert öltek meg. Pontatlan számokkal pedig nem szeren-

csés „dobálózni”. Az általam kutatott három helységről meglehetősen pontos adatok állnak rendelkezésemre. Ezek szerint Magyarkanizsán nyolcvankilenc, Martonoson huszonöt, Adorjánon ötvennégy ember esett a szerbek áldozatául. A gyilkosok nem elégedtek meg azzal, hogy lelövik az embereket, a kivégzés előtt kegyetlenül kínozták a szerencsétleneket. A kínzás módszereiben nem válogattak, a hímvessző megcsönkítésétől az elevenen megnyúzásig mindent megcsináltak. A szadizmusuknak csak a képzelet szabott határt.

Sokszor hallom, hogy meg kell bocsátani, el kell felejtetni a történeteket. Elfelejtetni azonban semmiképpen sem szabad. Áldozatainkat tisztességesen el kell temetni, és virágot helyezni sírjaikra. *Nem voltak ők rablógyilkosok, hogy az erdőben legyenek elásva.* Megbocsátani? Kinek? Azoknak, akik a mai napig azt üvöltözik, hogy az 1944-ben meggyilkoltak fasiszták, háborús bűnösök voltak!? Azoknak, akik a mai napig nem engedik tisztességesen eltemetni halottainkat?! Megbocsátani csak oly' valakinek lehet, aki bűnbánatot gyakorol vagy legalább a megbánás enyhe szikráját mutatja.

Cseres Tibor *Hideg napok* című munkáját lefordították szerb nyelvre. A folytatást, a *Vérbosszú Bácskában* című könyvet, nem akadt becsületes szerb író, aki lefordította volna!!!

Az eddig hallgatásra ítélt, ébredő tömegek Kanizsán 1994. november 2-án kegyelethelyet állítottak fel a mártírok emlékének. Hasonló kegyelethely emelésére került sor Szabadkán és Újvidéken. Utóbbi városban ismeretlen tettesek ledöntötték a felállított fakereszteket. Lehet, hogy valaki(k) szemét sértette az igazság...